

Epidemiološka studija simptoma poremećaja hranjenja među studentima Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci

Korotaj, Zrinka; Vlašić-Cicvarić, Inge; Krpina, Hrvoje; Peršić, Mladen

Source / Izvornik: **Medicina, 2002, 38, 83 - 84**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:184:518142>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-29**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Medicine - FMRI Repository](#)

EPIDEMIOLOŠKA STUDIJA SIMPTOMA POREMEĆAJA HRANJENJA MEĐU STUDENTIMA MEDICINSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U RIJECI

EPIDEMIOLOGICAL STUDY OF EATING DISORDERS SYMPTOMS AMONG MEDICAL STUDENTS OF UNIVERSITY OF RIJEKA

Zrinka Korotaj, Inge Vlašić-Cicvarić, Hrvoje Krpina, Mladen Peršić

SAŽETAK

Provedeno je istraživanje učestalosti simptoma poremećaja hranjenja među studentima Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Novim, nestandardiziranim anonimnim upitnikom ispitano je 255 studentica i 155 studenata. Rezultati pokazuju da studentice mnogo češće od studenata drže dijetu i uzimaju laksative te namjerno izazivaju povraćanje kao mehanizme za održavanje željene težine. Većina studentica nije zadovoljno svojom trenutačnom težinom, a 3,5% ima znakove pothranjenosti – indeks tjelesne težine ispod granične vrijednosti 18. Studentice su pod većim utjecajem kulta mršavosti, češće imaju osjećaj krivnje nakon jela i više su zaokupljene vlastitim izgledom, a sve to može dovesti do najtežih oblika poremećaj hranjenja – anoreksije nervoze i bulimije nervoze.

KLJUČNE RIJEČI: poremećaj hranjenja, epidemiologija, studenti

Poremećaji hranjenja danas su svojevrsan "hit" među istraživačima u svijetu. Polako ali sigurno, istraživanja koja se bave tom problematikom stižu i do Hrvatske. Donedavno nije bilo puno radova o ovoj temi jer se smatralo da su poremećaji hranjenja u nas sporadična pojava. Međutim, značajan broj pacijenata (40-ak u zadnjih pet godina) s poremećajima hranjenja, liječenih na Klinici za pedijatriju KBC-a Rijeka, potaknuo nas je na provođenje ankete kako bi se ustanovila učestalost simptoma poremećaja hranjenja. Ispitivanje je provedeno na uzorku od 410 studenata svih godina studija Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Od toga broja, 5 je anketnih listića bilo nevažećih (1,23%). Od 405 ispitanika, 255 (63%) je bilo studentica i 150 (37%) studenata. Srednja dob ispitanika iznosila je 22 godine (18–28 godina).

ABSTRACT

We carried out a survey about symptoms of Eating disorders among students of Medical Faculty University of Rijeka. A 405 students (255 female, 150 male, average age of 22) were asked to fill in a new non-standard, anonymous survey.

We found that 52,9% female and 18% male students went dieting some time in their lives. 3,5% of female students have BMI lower than 18 meaning they are underweight. We have found that 5,5% of female students used self-induced vomiting, 5,9% abused laxatives and 1,2% used both, self-induced vomiting and laxatives. Statements of various student groups were compared (male-female; students who used vomiting, laxative and both-control group). Female students are in average thinner then their male colloquies. They are under larger influence of thin cult and more preoccupied with their bodyweight. We found that a certain number of students used self-induced vomiting, abused laxatives or both in controlling their weight. They were all female which leads us to conclusion that the female population is at the higher risk of developing eating disorders and progressing toward the most difficult forms such as Anorexia nervosa and Bulimia nervosa.

KEY WORDS: eating disorders, epidemiological, students

U ispitivanju je upotrijebljena novonastala, nestandardizirana, anonimna anketa s 55 pitanja, napravljena po uzoru na *Eating Attitude 26 test* (EAT-26). Upitnik se sastoji od tri dijela. Prvi dio sadrži podatke o godinama, spolu, tjelesnoj visini, trenutačnoj težini i željenoj težini. Koristeći se podacima o tjelesnoj visini i trenutačnoj težini, izračunat je *body mass index* (BMI) koji je pouzdan indikator stanja uhranjenosti. Drugi dio upitnika sastoji se od 34 tvrdnje na koje su ispitanici odgovarali dihotomnim odgovorima (da/ne). Treći dio upitnika ispituje podatke o provođenju dijeta, uzimanju laksativa i povraćanju kao oblicima regulacije tjelesne težine, te percepciju vlastita izgleda, osjećaj krivnje nakon jela, strah od debljanja, utjecaj medija i okoline na stavove o izgledu i sl.

U obradi rezultata upotrijebljena je deskriptivna statistika i t-test za nezavisne uzorke. Osim spomenutih testova, korištene su i jednosmjerne analize varijanci s naknadnim testiranjem razlika između pojedinih parova grupa s Newman-Keulsovim testom, te Hi-kvadrat testom.

Ustanova: Klinika za pedijatriju "Kantrida", KBC- Rijeka

Adresa za dopisivanje: Zrinka Korotaj prof. psihologije, KBC Rijeka, Klinika za pedijatriju "Kantrida", Istarska 43, 51000 Rijeka. E-mail: psihokantri@ri.hinet.hr

Rezultati pokazuju da je 52,9% studentica i 18% studenata provodilo dijetu barem jednom u svom životu. Na dijeti dužoj od godinu dana bilo je 3,9% studentica i 0,7% studenata. Studenti koji su bili na dijeti, uvjereni su da "značenje naslijeđa", tj. genetika, utječe na tjelesnu težinu. Prosječna dob u kojoj su ispitanici krenuli na dijetu je 17 godina. Za razliku od njih, ispitanici koji su se služili povraćanjem kao mehanizmom kontrole tjelesne težine, počeli su smanjivati unos hrane već sa 15 godina. Ispitanici koji uzimaju laksative kao mehanizam kontrole tjelesne težine, počeli su smanjivati unos hrane u dobi od 16 godina. Ti su rezultati u skladu s istraživanjima koja ističu da postoje dva vrhunca kada se pojavljuju poremećaji hranjenja – između 13. i 14. te između 16. i 17. godine života.

Iako nema čvrstih dokaza o povezanosti debljine u djetinjstvu i bulimičkog ponašanja, 40% ispitanika koji su se služili povraćanjem, zadirkivani su zbog svoje povećane tjelesne težine u djetinjstvu. Jedan dio budućih poremećaja u hranjenju mogao bi se spriječiti smanjenjem tjelesne težine već u djetinjstvu.

Pronađena je statistički značajna razlika između željene i trenutačne tjelesne težine u studentica. Prosječna vrijednost BMI-a studenata iznosila je 23,88, a BMI studentica 20,95.

U 91,3% studenata i 70% studentica vrijednost BMI-a kreće se između 18 i 25, što je normalna vrijednost tjelesne težine. U 3,5 % studentica izračunati BMI niži je od 18, dok 30% studenata i samo 5,1% studentica imaju BMI iznad vrijednosti 25, što označava preveliku tjelesnu težinu.

Pronađeno je da je 5,5% studentica izazivalo povraćanje kao metodu za održavanje željene težine. 5,9% studentica uzimalo je za tu svrhu laksative, a 1,2% studentica koristilo se i jednim i drugim načinom. Među ispitanicima samo se jedan student koristio povraćanjem kao mehanizmom za oslobađanje od hrane, dok su sve ostale bile studentice. Od svih ispitanika koji su izazivali povraćanje i uzimali laksative, njih 80% nalazi se u kategoriji normalne tjelesne težine, iz čega se može zaključiti da nema stvarnog opravdanja njihovim naporima za smanjenjem tjelesne težine. Takav nalaz opisuje i AR Martin. u svome radu objavljenom 1999. godine.

Testirali smo i razliku između izjava studenata i studentica, te razliku između studentica koje su uzimale laksative, same izazivale povraćanje te jedno i drugo, s izjavama studentica koje nisu koristile takav način kontrole tjelesne težine. Studentice koje se koriste samoizazvanim povraćanjem ili upotrebljavaju laksative, ili i jedno i drugo, pokazuju najveću obuzetost hranom, najveći strah od debljanja, povećan osjećaj krivnje nakon jela, te opterećenost vlastitim izgledom i pod utjecajem su kulta mršavosti.

Studenti koji imaju problema s tjelesnom težinom, više traže profesionalnu pomoć kako bi dosegli svoju željenu težinu i ne koriste se metodama kao što to čine njihove vršnjakinje.

U zaključku možemo istaknuti da su studentice u prosjeku mršavije od svojih kolega, te pokazuju veću razliku između svoje trenutačne tjelesne težine i težine koju smatraju poželjnom, pod većim su utjecajem kulta mršavosti i više su zaokupljene tjelesnom težinom. Veći broj studentica koristi se samoizazvanim povraćanjem, zloupotrebljava laksative, ili i jedno i drugo, u kontroli svoje težine. Ovom anketom identificirali smo učestalost samo nekih simptoma poremećaja hranjenja koji predstavljaju rizične faktore ili mogu iza sebe već skrivati trenutačno prisutne ozbiljne poremećaje hranjenja kao što su anoreksija nervoza i bulimija nervoza.

Slična bi ispitivanja trebalo provesti na širem uzorku ispitanika različitog stupnja obrazovanja i većeg raspona starosti, kako bi se dobila jasnija slika o prisutnosti simptoma poremećaja hranjenja, kao i utjecaja faktora starosti i stupnja obrazovanja na javljanje takvih oblika ponašanja.

LITERATURA

- [1] American Psychiatric Association. Diagnostic and Statistical Manual Of Mental Disorders, 4th Edition (DSM-IV). Washington DC: The American Psychiatric Association Press, 1994.
- [2] Field AE, Camargo CA, Taylor BC, Berkey CS, Fraiser LA, Gillman MW, Colditz AG.: Overweight, Weight Concerns, and Bulimic Behaviours Among Girls and Boys. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry* 1999;38:6
- [3] French SA, Jeffery RW, Forester JL et all. Predictors of weight change over two years among a population of working adults: the Helthy Worker Project. *Int J Obes* 2000;24:534-40
- [4] Garner DM, Olmsted MP, Bohr Y, Garfinkel PE. The eating attitudes test: psychometric features and clinical correlates. *Psychol Med* 1982;12(4):871-8
- [5] Martin AR, Nieto JMM, Jimenez MAR, Ruiz JPN, Vazquez MCD, Fernandez YC, Gomez MAR, Fernandez CC. Unhealthy eating behaviour in adolescents. *European Journal of Epidemiology* 1999;15:643-648
- [6] Morande G, Casas J. Bulimia nerviosa. *Actualidad Nutricional* 1994;17:29-34
- [7] Morande G, Celada J, Casas JJ: Prevalence of Eating Disorders in a Spanish School Age Population. *J Adolesc Health* 1999;20:212-219
- [8] Vidović V, Jureša V, Marković J, Nemčić Moro I. Dieting behaviour and Eating Attitudes in Croatian female Adolescents. *Coll Antropol* 1996;20(2):337-343.

Rezultati ovog istraživanja predstavljani su na IV. kongresu Pedijatrijskog društva, održanom u Čakovcu 2000. godine, te na Svjetskom pedijatrijskom kongresu u Pekingu 2001. godine – poster sekcije.